

Cetera la vido, la aŭdo, la sento, la gustumo de ĉi tiu sono malsimilas. In saman sonon iu aŭdas bone, alia malbone. Por iu io gustumas bone, por alia la sama gustumas malbone. Do el ĉio tio kion konkludi rilate al la vera tono de la aŭdita sono aŭ al la boneco de la gustumita aĵo? Kaj la sama por ĉiuj sentoj. Kaj ne nur tio! Sed eĉ unu sento kontraŭdiras la alian! Vidu ekzemple pentraĵon. La okuloj vidos fonon, profundon sed la mano kiu tuŝas ĝin sentas ebenecon! Kiu sento nun pravas? Aŭ ĉu ambaŭ eraras? Incenso flaras bone kaj gustumas malbone! Kial tiu kontraŭeco? Kaj ankoraŭ. Samaj aferoj parolas al nia sama sento alimaniere laŭ la stato en kiu ni estas. Strange, ĉu ne! Ekzemple en malsana stato io gustumas bonege; en sata stato la sama io tute ne gustumas aŭ eĉ malbone gustumas! Kaj ankoraŭ. Io ŝanĝiĝas antaŭ ni laŭ la distanco! Jen ankoraŭ pli stranga fenomeno. Ekzemple io estas tre malgranda en longa distanco kaj sufiĉe granda kiam ĝi estas ĵus antaŭ ni. Alia ekzemplo: se vi el la malproksimo vidas turon, ĝi ŝajnas ronda. Kaj kiam vi proksimiĝas al ĝi, vi vidos ke ĝi eble havas ok angulojn. Tiel malfidindaj estas niaj okuloj! Kaj ankaŭ la aliaj sentoj. Ĉu vi volas ankoraŭ alian pruvon? Prenu sablon en la mano, kaj palpu. La sablo estas malmola sed kiam ĝi estas en via mano en ia amaso ĝi ŝajnas esti mola. Tamen per tio, ĉu en amaso, ĉu sola la sablo tamen ne kapablas ŝanĝi siajn ecojn. Tiel malfidinda estas la palpa sento! Medicino estas bona, saniga. Sed en iu kvanto ĝi povas esti malsaniga kaj eĉ mortiga! Kaj la akuso kontraŭ la konosentoj ne estas ankoraŭ finita! Al la objektoj ĉiam estas algluataj fremdaj elementoj. Ĉiuj objektoj havas koloron. Tamen la koloro estas tute ne esenca parto de la objektoj. De kie tio venas? De niaj sentoj! Jen per la rilataj inter niaj konosentoj kaj la objektoj. La sama por la rilatoj inter nia psiĥo kaj la objektoj aŭ fenomenoj. Ne estas malfacile por pruvi tion. Io kion ni preskaŭ neniam vidos mirigas nin; io kion ni ofte vidos ne plu mirigas nin. Ĉu tio ne estas stranga kaj kontraŭracia? Iu objekto aŭ fenomeno devus mirigi nin sekve de ĝia mirindeco. Ekzemple la fajro. Kaj fine ni konstatas ke ĉiuj homoj havas malsamajn temperamenton, pensojn, karakteron, k.t.p., k.t.p. Pliĉ sentoj, nacioj, popoloj tion malsimilas inter si. Mi kredas ke la skeptikuloj sufiĉe pruvus ke nek la racio nek la konosentoj estas fidindaj. Do la konkludo: ni scias nenion! Vere la filozofio nun venis al la plej malalta ŝtupo. Ĝi troviĝas nun en la plej profunda profundo de abismego. Ĝia konkludo estas ke ni nenion scias. La filozofio, ĵus kiel la aliaj sciencoj, kies celo estas veni de nekono al kono, fakte eliras de konato por alveni en la nekono. Kia mistera paradokso! Ne paradokso? Ĝi estas tutsimple tio-ĉi ke ju pli ni progresas en kono despli ni malkovras pli grandajn regionojn kiujn ni ne ankoraŭ konas. Nur tiu kiu preskaŭ nenion konas, kredas ke li preskaŭ ĉion konas. Sed rilate al nia filozofio. Kion la filozofoj nun faris? Ĉu ili haltis? kaj forlasis la filozofion? Ne. Alia sistemo leviĝas. Tiu nova sistemo trovis novan vojon, kaj faris de novan pruvon. Ĝi diras ke la absoluta vero ne estas objekto de filozofia pensado sed de mistika kredado. Ĝi estas la neoplatonismo. Tiam mi devas ĉiam pensi pri iu konferenco de la Jesuita patro Hénuisse kiu diris ke nia racio servas ne por serĉi kaj trovi ĉiujn enigmojn de la plej grandaj problemoj sed nur por ordigi niajn agojn laŭ nia konscienco. Rilate al tiuj grandaj enigmoj de tiuj grandaj problemoj (la vivo, la universo, k.t.p.) klopodu por kredi. Li finis: konsideru via feliĉaj ĉar vi kredas. Efektive, ĉiam restas tiuj kolosaj enigmoj kiuj okupegis Sully Prudhomme, Adama Van Scheltona kaj milojn kaj milojn da aliaj homoj. Ne solvitaj restas ili. La diversaj religioj aŭ mondkonceptoj proponas klarigojn. Kiu klarigo ŝag-nas al vi la plej proksima de la vero, la plej inda, la plej ligika, la plej bone. Eble vi tiam kredos en ĝi. Sed nun la neoplatonismo. Kara leganto, tio ne plu estas specifike Greka filozofio. Sed jes Helonisma filozofio. t.e. filozofio en kiu partoprenas ĉiuj landoj kie envenis kaj disvastiĝis la grekaj kulturo kaj civilizacio. Do ekster la kadro de tiu-ĉi certikolo. Mi nur diru ke poste, de tempo al tempo oni reprenis por pristudi, ĉiujn problemojn kun kiuj la Grekoj luktis. Ekzemple Descartes, Kant, kaj en la moderna tempo, la Anglo-Stuart Mill pri la silogismo. Iom pli profundo ili pristudis sekve de la novaj malkovroj pri la naturo kaj la universo kiujn oni faris kaj kies novaj aspektoj oni volis prilozofii. La utilo de ĉio tio? Ĝi lernas pensi, distingi, ĝi lernas al ni vidi la komplikecon de ni mem, de ĉio.

.....

Vi estos ĉiam pli proksima de la vero ju pli vi kapablas bone filozofii. Kaj tie-ĉi mi ne donis la refuton de multaj eraraj rezonadoj kiujn faris tiuj geniaj grekaj filozofoj. Se mi estus farinte ankaŭ tion, mia artikolo estus duoble, trioble aŭ kvaroble tiel longa kiel ĝi nun estas. Sed se vi volas, kara leganto, mi volas ankoraŭ promeni, kaj profere kun vi, sur tiu vojo alten, alten, ĝis la plejalto de sur kiu ni vidas en brilega klareco la plej gravajn, ideojn: bono, belo, vero kiujn la Kristanoj nomas per unu nomo: Dio kaj pri kiu plejalto ili kredas ke ili certe aztingos ĝin... en la postmorta vivo.

verkis: Drs F. ROOSE.

---:---:---:---:---:---:---:---:---

In Memoriam: R A N D I.

+ + + +

Sennoma letero avertis nin ke RANDI sinmortigis. Forpremege ekkap-
tis nin. Ni tuj ĉiopodis havi novaĵojn de ĉiuj membroj por scii kiu
estas RANDI, ĉar vere ni ne ankoraŭ scias tion. Ni bndaŭ konstatis
ke ĉiuj estas ankoraŭ en vivo. Kaj de RANDI estas alia, nekonsata per-
sono. Ĉiam ni ricevis leterojn sen personaj indikoj. Ĉiam ni devis
skribi al strankaj adresoj. Du tagojn poste ni ricevis alian leteron.
Ĝi enhavis la leteron kiu li postlasis antaŭ ol iri en la morto. Jen
ĝi sekvas. Ni sentas nin strangajnajn je tiu novaĵo kvazaŭ ni faris
multon kion ni devis ne fari kaj kvazaŭ ni ne faris multon kion ni de-
vis fari.

Ni mortigos nin mem. Nun tuj. Ĉio estas preta. Ĉio estas finita. Ni de-
vas nenion plu fari. Jes mi scias ke multaj miros pri tio. Kaj konsi-
deros tiun agon kondamninda. Sed ili ne scias ke en la lasta tempo
ĉiĉe Dio tre dolĉe flastris en mi: "estas tempo por veni al, mia kara.
Sed veni vi mem. Vi mem devas fari la oferon de via vivo. Mi ne volas
forkapti ĝin". Ĉiufoje kiam mi audis tiun voĉon mi estis tre agrable
kaj tre intense varma. Kaj ĉiufoje mi tiam komprenis ke la granda leĝo
de la universo, la granda forto en ĝi, fakte la sola vera estaĵo, la
estajo sen kaŭzo, kiu de estas estajo en si mem, estas la amo. Mi ha-
vis la saman senton kiam mi havas kiam mi promenadas en grandeca, luks-
ega ĝloranta naturo. Tie ankaŭ la amo frustras en la branĉoj de la ar-
boj kaj en la glitado de la akvo. Ĉu pro tio la geamantoj ŝatas kaj
serĉas la naturon? Eble jes, senkonscie? Ĉiukaze mi ofte ekhavis
la deziro mortigi kiam mi troviĝis en tia naturo. Kaj nun venis la mo-
mento. Efektive mi ne plu estas por tiu-ĉi mondo nek tiu mondo por mi.
Ĉar mi estas la enkorpiĝinta Kristianismo kaj la homaro forkuras rapid-
ege for de la Kristianismo. Kaj nenio nek nenio kapablos haltigi ĝin
sur tiu freneza forkurado al la abismo. Kaj rolon mi ankaŭ ne plu
devas ludi. Ĉu la vera kaj granda rolo ne estas unuigi la homojn en la
granda amo. Ĉu ĝi ne estas montri la grandan unuecon kaj la grandan
harmonion. Ĉu ĝi ne estas montri al la eternaj principoj, kaj al la
fundamentaj principoj de ĉio? Sed depost la Renesanco la homoj pli
kaj pli disiris. Nunmomente ni venis al tia stato ke ne plu ekzistas
ĉu unu principo ĉu morala ĉu filozofia ĉu kiu ajn kiu ne estas ataka-
ta kaj malakceptata de parto de la homaro. Tial, ĉar en konlutprin-
cipe kaj en pensoprincipe la homoj pli kaj pli disiras, tial ili pli
kaj pli miskomprenas unu la alian. Kaj ĉar ili pli kaj pli ne kompre-
nas unu la alian, tial ili pli kaj pli malamas unu la alian. Do kiam
utilon havas ankoraŭ mia vivo? Kaj kiam rolon ankoraŭ ludi? Tamen
ne estas sen nostalgio ke mi forlasas multajn aferojn. Oni emas lokon
kie oni suferis, vivis, pensis... Sed mi scias ke ekzistas postmorta
vivo. Postmorta vivo kun kontakto kun la mondo. Jes, kelkfoje, kvaa-
kam malofte, anioj revenis. Sed la kontakto kun la mondo estas alia
ol tiu de nun. Ĝi estas supera kaj sensufere kontakto. Ĉu ne estas tio
kiam oni diras ke la spirito de iu ŝvebas ĉirkaŭe? Kaj eble mi revenos
entute. Tio dependos de cirkonstancoj. Kaj tiam mi revenos moze inter
vi. Ankaŭ kun korpo. Kaj sub la sama nomo. Sed tion mi ne ankoraŭ po-
vas promesi.

R A N D I.

PENSULOJ pensas:

Krimo por la homo kaj devo por la regnano: jen la strengaj ecoj de la
milito. (Prof. Dr Tim. Privat).

La homo kapablas fari ankaŭ sin mem ĉefverko. (Urb. V.d.Voerde).

Ni ricevis tiom da leteroj ke ni ne povas al ĉiu aparte respondi. Tial mi metas en la revuo tiujn kiuj nur devis esti mallongaj.

La Redakcio respondas:

Al ^{sano} Sano A.W.: ni tre multe dankas pro subtenpago de 50 fr. Espereble via "mandono" estos sekvorica.

Al ^{sano} Sano F.v.A.: ankaŭ ni depost longa tempo nenion plu audis pri "Rederijlerskamer" nek pri la "Vrijgezellenclub". Ni tamen prenos informojn kaj sciigos ilin al vi tuj kiam ni havos.

Al ^{sano} Sano A.V.d.w.: ni tre bone komprenas ke vi absolute deziras vidi ^{sano} Sano R.L. kaj ke do vi demandas al ni kie vi povas vidi lin. Sed vi ĉiam elektas la malbonan lokon. Vi ĉiam venas al Esperantokunveno. Sed iru ekzemple al teatro. Tie vi certe trafos lin.

Al ^{sano} Sano V.V.: la faktoj kiujn vi raportas estas certe tre gravaj. Tamen mi ne povas detale pritrakti tiun aferon ĉar ĝi estas tro delikata kaj ankaŭ ĉar fakte mi ne precize konas la signifon de tiuj agoj en tiu kazo. Ni ja vidas ĉastemulinojn de nia "bona, saĝa, Katolika, Flandra popolo" kiuj donas brakon nur por ekhavi ion, ekz.ĉokoladon. Sed estas kompreneble tre vere, koncerne tiujn du personojn, ke ili havas grandegan bonŝancon ke la SoSoSo direktoro tuj post reveno jam reforiris. Vere la dioj estas kun ili.

Al ^{sano} Sano G.M.: efektive stranga estas nia popolo. Ĝus kiel oni renkontas personojn kiuj ne hontas fari gravajn erarojn en la Nederlanda lingo sed preskaŭ mortas pro honto kiam ili faras nur unu eraron en la Franca lingo, tiel estas Esperantistoj kiuj kuraĝas kaj eĉ fieras paroli fremdajn lingvojn sed ne kuraĝas aŭ tute ne fervoras paroli la Esperantolingvon.

!!!!!!!

Vlaamsche Esperantisten, uw blad is

F L A N D R A E S P E R A N T I S T O

uitgebreid, actueel, interessant, veelzijdig, goed ingelicht.

Uitgegeven door Flandra Esperanto-Instituto V.z.W.
Instelling voor Esperanto-Onderwijs & Propaganda.

Redactie & Administratie: P. van Humbeekstr. 3, Brussel-West

Losse nummers: 5 FR. Abonnement tot einde 1945 (8 Nrs) 36 FR.
Postrekening 3268.51 van F.E.I., Brussel.

'k Wil fijngetand zooals een varenblad
zacht wuiven in den wind.

'k Wil zijn als ranke berk, als bloemenschat,
als een onschuldig kind.

'k Wil varen met een witte wolkenvloot
den hemel eindloos in.

'k Wil blijde bieden wat de zon mij bood,
wat kleuren zonder zin.

'k Wil zingen als de wilde wind in 't woud,
één lied: vergetelheid...

'k Wil wiegewagen met der dennon-goud
in onverschilligheid...

X.Y.Z.

)")") : :)")") : :)")")

Kiel "subpremataj" estas rekonataj nur la popoloj sub la regado de kontraŭulo. Tujn turmentas la patrujo mem aŭ ties aliancinoj, tiuj ne havas eĉ rajton al ekzisto aŭ al justeco. (Prof. Dr. Edm. Privat)

Ne multaj inteligentuloj emas imagi sin en la haŭton de la najbaro por kompreni lin pli bone. El ekstere oni juĝas kaj malbone juĝas. El ekstere oni estas juĝata kaj estas malbone juĝata. (Prof. Dr. Edm. Privat)

Mi estas preta por servi mian patrujon, sed mia adoro estas sole por la Justeco kiu estas multe pli vasta ol mia patrujo. (Babindranath Tagore)

Estas malnova privilegio de la reĝoj r ĝi ĉion escepte siajn pasiojn. (Ch. Dickens)

Angulo de la serĉemuloj.

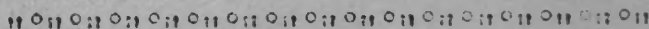
E N I G M O.

blin, blon, bran, da, da, do, do, do, faj, fas, fi, gas, go, ka, ke, ko, lak, len, lo, lo, lun, ma, ma, nig, mo, mo, mo, no, no, no, os, pen, plu, po, po, ri, ri, ro, si, ten, ti, to, to, to, to, tra, tro, un.

El ĉi tiuj 48 silaboj faru 24 dusilabajn vortojn kun signifo:

1. Blanka trinkaĵo.	13. Sur la fingroj estas.
2. Frukto.	14. La terkulturisto faras.
3. Nomo de osto.	15. Elektra veturilo.
4. Parto de la domo.	16. Nomo de tago.
5. Per la buŝo faras.	17. Korpoparto.
6. Granda akvo.	18. Reĝa seĝo.
7. Interna parto de la korpo.	19. Harkoloro.
8. Legomo.	20. Greva objekto en la poŝo.
9. Korpoparto.	21. Ne manĝi.
10. Labori per la kapo.	22. Iri de loko al loko.
11. Domo el tukoj.	23. Ne povas vidi.
12. Dona besto.	24. Tre forta trinkaĵo.

Post tio prenu el ĉiu vorto du najbarajn literojn. Ili kune donos ĝrason el la Esperantista himno.

TENTADO.

de Raymond Schwartz.

"Por liberigi de tento plej bone estas cedi al ĝi".
Oscar Wilde.

Sur viaj lipoj nestas
de l' kisoj orda gento
kaj plej frivole festas
la feston de la tento.

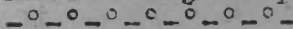
Mi sentas jukajn brulojn
kaj... fermas la okulojn.

Hel-tinte trile glitas
de l' rido gaja gano
kaj sorĉe ĝi invitas
al dolĉa lud' de l' amo.

Mi timas korŝancelojn
kaj... ŝtopas la orelojn.

Pri ĉarma ĝen' mensogas
plej ĉaste ruĝa vango
kaj kareseme logas
de l' brak' ebura blanko.

Mi mokas la principojn
kaj... kisas viajn lipojn!

VERLEIDING.

"Om bevrijd te worden van een bekoring is het beste
er aan toe te geven." Oscar Wilde.

Uw mond, een vurige gloed
van kussen, vol van wijding
of drift die kussen doet:
een feest van de verleiding.

Mijn hart dien brand niet kan gedoozen
en 'k sluit, nog sterk, de oogen.

Uw lach, een zang met luit,
een vroolijk lied der zinnen.
Betoovrend daagt 't mij uit
tot 't zoete spel der minne.

Mija hart, ik waan het reeds verloren
en stop, nu zwak, de ooren.

